Obalový technik / obalová technička (kód: 34-057-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie (kód: 34)
Týká se povolání: Obalový technik
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Provádění analýz stávajících obalů a balicích technologií	4
Sledování stavu a vývoje balicích technologií, balicí techniky a obalů	4
Samostatné navrhování inovací obalů a balicích technologií	4
Spolupráce s odborníky z oblasti grafiky, logistiky, obchodu a ochranných známek	4
Stanovování podmínek pro výběr dodavatelů obalů	4
Stanovování požadavků na technické a výtvarné vlastnosti obalu	4
Zabezpečování kontrol jakosti a technických zkoušek obalů a balicích technologií	4
Zajišťování dodávek obalů a jejich doprovodné dokumentace (např. informačních letáků apod.)	4
Zajišťování dokumentace obalů	4
Zajišťování vedení evidence obalů a obalových odpadů	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Provádění analýz stávajících obalů a balicích technologií

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit typy obalů u minimálně tří předložených vzorků obalů a popsat základní sortiment výroby obalů	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Stanovit klíčové faktory ovlivňující kvalitu jednotlivých typů obalových materiálů a definovat základní kvalitativní zkoušky	Ústní ověření
c) Vyjmenovat minimálně tři stávající balicí technologie a používané obalové prostředky	Ústní ověření
d) Charakterizovat bezpečnostní specifika při balení nebezpečných chemických látek a nakládání s nimi	Ústní ověření
e) Popsat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce, požární prevence a ochrany životního prostředí v obalové technice	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Sledování stavu a vývoje balicích technologií, balicí techniky a obalů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit vliv obalových materiálů a technologií na životní prostředí a zdraví spotřebitele	Ústní ověření
b) Vysvětlit možnosti využití obalů v rámci elektronického obchodování	Ústní ověření
c) Na základě informací z různých zdrojů (internet, tisk, vzdělávání, odborné veletrhy) porovnat nabídku nových obalových materiálů, obalů a balicích technologií	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Samostatné navrhování inovací obalů a balicích technologií

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit výhody a nevýhody obdobných nebo alternativních řešení obalů a balicích technologií, včetně konkurenčních	Ústní ověření
b) Navrhnout inovaci obalu s pomocí optimalizace materiálové spotřeby, inovace konstrukce, energetických úspor nebo logistických operací v obalové technice	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Posoudit vratnost/nevratnost u minimálně tří předložených vzorků obalů a porovnat vratné a nevratné varianty obalů v návaznosti na logistický řetězec	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Spolupráce s odborníky z oblasti grafiky, logistiky, obchodu a ochranných známek

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit základní pojmy v postupech komunikace s dodavateli grafického designu a tisku	Ústní ověření
b) Popsat základní prostředky využívané v aktivní a pasivní logistice	Ústní ověření
c) Navrhnout správné ložení na paletě a ve skladu pro daný typ obalu podle zadání	Praktické předvedení
d) Definovat optimální prostředí při příjmu, skladování a expedici balených produktů	Ústní ověření
e) Popsat základní funkce ochranných známek, definovat požadavky zápisu ochranné známky do rejstříku a uvést práva a povinnosti majitele ochranné známky	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Stanovování podmínek pro výběr dodavatelů obalů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní kritéria ověřující dlouhodobou a okamžitou způsobilost obalů a výběr jejich dodavatelů na základě výsledků z auditu, referencí či porovnání s konkurencí	Ústní ověření
b) Stanovit kritéria pro volbu hodnocení a výběru dodavatele obalů podle jeho schopnosti dodávat obaly v souladu s požadavky organizace	Ústní ověření
c) Vysvětlit základní principy systému jakosti a kvality obalů	Ústní ověření
d) Navrhnout základní ekonomické, technické a hygienické požadavky a požadavky na systémy environmentálního managementu (EMS)	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Stanovování požadavků na technické a výtvarné vlastnosti obalu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Specifikovat typ baleného produktu z hlediska jeho základních vlastností, technologie balení a souvisejících logistických operací	Ústní ověření
b) Stanovit požadavky na technické, informativní a marketingové vlastnosti obalu	Ústní ověření
c) Vyhledat a interpretovat informace ve výrobně technické dokumentaci	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Uvést základní povinné i nepovinné údaje na obalu a určit základní logistické piktogramy a značky podle zadání	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zabezpečování kontrol jakosti a technických zkoušek obalů a balicích technologií

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat postup při zajištění technických zkoušek obalových prostředků a balených produktů a uvést typy zkoušek, státních zkušeben a jimi nabízené služby	Ústní ověření
b) Navrhnout postup zajištění kontroly kvality obalů podle stanoveného harmonogramu v souladu s výrobní praxí	Ústní ověření
c) Vybrat z obalových environmentálních a hygienických předpisů a požadavků kladených na různé typy balených produktů základní legislativní požadavky na obal podle zadání	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit postup řešení nestandardní situace při nesprávném skladování obalů, změně vlhkosti prostředí a technologicky nezaviněných ztrátách	Ústní ověření
e) Sepsat reklamaci dodavateli na základě předloženého vzorku obalu, který kvalitativně neodpovídá parametrům objednávky, a to podle zadání	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zajišťování dodávek obalů a jejich doprovodné dokumentace (např. informačních letáků apod.)

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vytvořit objednávku na dodávku obalů podle zadání	Praktické předvedení
b) Vysvětlit princip identifikačních kódů na obalech, systému značících prvků, průmyslového značení produktů a identifikace na základě rádiové frekvence (tzv. RFID – Radio Frequency Identification)	Ústní ověření
c) Na předloženém vzorku obalu s identifikačním kódem, resp. značícími prvky, určit význam písemného a číselného kódu, resp. význam značících prvků podle zadání	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit systémy pro elektronické zpracování evidence baleného produktu	Ústní ověření
e) V souvislosti s dodávkou obalů popsat práci s doprovodnou dokumentací, fakturami, dodacími listy a informačními letáky	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zajišťování dokumentace obalů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Na základě požadavků zadavatele vyplnit dodací list pro příjem obalů	Praktické předvedení
b) Zanést stanovené balicí materiály a obaly do interního informačního systému	Praktické předvedení
c) Popsat úkony související s dodávkou obalů, obalových materiálů, včetně příslušných certifikátů a prohlášení shody (tj. splnění podmínek uvedení obalu na trh)	Ústní ověření
d) Popsat základní formuláře k evidenci a výkazu dat pro evidenci množství a vlastností obalů uvedených na trh nebo do oběhu a pro evidenci množství zpětně odebraných obalů a způsobu, jak s nimi bylo naloženo	Praktické předvedení
e) Vysvětlit označování vratných zálohovaných obalů v souladu s platnou legislativou	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zajišťování vedení evidence obalů a obalových odpadů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Stanovit a popsat typy podkladů pro evidenci obalů a obalových odpadů podle environmentální legislativy	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Provést inventuru stávajících obalových prostředků podle zadání	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vysvětlit základní činnosti v oblasti plánování podnikových zdrojů (tzv. ERP — Enterprise Resource Planning)	Ústní ověření
d) Uvést minimálně tři zásady průběžné evidence odpadů podle platné legislativy	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž autorizovaná osoba vyhotoví a uchazeč podepíše písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - https://nsp.cz/jednotka-prace/obalovy-technik#zdravotni-zpusobilost).

Uchazeči jsou autorizovanou osobou, resp. autorizovaným zástupcem autorizované osoby předány veškeré materiály podle zadání (výrobní podklady, vzorky materiálů).

Zkouška se skládá z ústní části a praktické části, přičemž ústní ověření doplňuje i část praktickou. V rámci ústního ověření přidělí autorizovaná osoba uchazeči pro ověření každé kompetence vždy po dvou otázkách.

Upřesnění kompetence m16.D.7476, kritérium ad a):
Základní pojmy v postupech komunikace s dodavateli grafického designu a tisku jsou: předloha, grafický formát, velikost souboru, rozlišení, CMYK, RGB, přímé barvy, náhled, nátisk, konvenční a digitální tisk.
Upřesnění kompetence m16.C.2474, kritérium ad b):
Vstup do interního informačního systému probíhá přes internet.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou ve strojním nebo polygrafickém oboru vzdělání a alespoň 5 let odborné praxe v pozici, která obsahuje uvedené odborné kompetence v oblasti obalové techniky, nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti polygrafie.
b) Vyšší odborné vzdělání ve strojním nebo polygrafickém oboru vzdělání a alespoň 5 let odborné praxe v pozici, která obsahuje uvedené odborné kompetence v oblasti obalové techniky, nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti polygrafie.
c) Vysokoškolské vzdělání ve studijním programu Strojní inženýrství nebo Polygrafie nebo ve studijním programu, jehož součástí je výuka obalové techniky nebo polygrafie, a alespoň 5 let odborné praxe v provozu nebo na úseku zahrnujícím pracoviště s činnostmi v oblasti obalové techniky nebo ve funkci učitele odborných předmětů v oblasti strojírenství nebo polygrafie nebo učitele ve studijním programu se zaměřením na strojírenství nebo polygrafii nebo ve znalecké činnosti zaměřené na obaly.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro řádný výkon zkoušky je třeba mít k dispozici:

- prostory s technickým vybavením a sociálním zařízením vyhovujícím hygienickým standardům pro výukové prostory
- legislativní materiály v elektronické či tištěné podobě:

- aktuální znění zákona č. 477/2001 Sb., (zákon o obalech)
- aktuální znění zákona č. 185/2001 Sb., (zákon o odpadech)
- Prováděcí vyhláška MZ ČR č. 38/2001 Sb., o hygienických požadavcích na výrobky určené pro styk s potravinami a pokrmy
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., která stanovuje prováděcí předpis způsobu vedení evidence a podrobnosti nakládání s odpady

- počítač PC vybavený monitorem a textovým editorem, s připojením na internet
- materiálové vzorky v podobě různých typů lepenek a plastových pěn v min. počtu 3 ks, v závislosti na zadání
- materiálové vzorky v podobě různých typů obalů v min. počtu 3 ks, z toho min. 1 ks včetně identifikačního kódu, resp. značících prvků, v závislosti na typu zadání
- kvalitativně nevyhovující vzorek obalu určený k reklamaci, včetně doplňujících informací o obalu
- doprovodná dokumentace zahrnující příklady faktur, dodacích listů a informačních letáků v min. počtu 2 ks z každého druhu, v závislosti na zadání
- dokumentace k evidenci obalů - dodací listy pro příjem, výkazové listy pro evidenci, příklady vyplněných „Prohlášení o shodě“, v min. počtu 2 ks z každého druhu, v závislosti na zadání
- sešitový blok na poznámky
- grafické znázornění piktogramů používaných v logistice k označování přepravních obalů, v min. počtu 5 ks.

Autorizovaná osoba připraví návazně na kritéria hodnocení, kde je požadováno praktické předvedení, potřebné podklady, tj. zadání různých zakázek, vzorky pro posuzování, zadání různých provozních problémů.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro vykonání zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 45 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 5 až 7 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro polygrafii, média a informační služby, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Ing. Jana Žižková, nezávislý obalový specialista, OSVČ
SERVISBAL OBALY s. r. o., Dobruška
CZECH AND SLOVAK PACKAGING ASSOCIATION SYBA z. s., Praha 2
VOŠ grafická a SPŠ grafická, Praha 1